

Cuprins

Cuvânt-înainte	5
Sistematizare și obiectul analizei	8
PARTEA I. INTRODUCERE	13
Capitolul I. Definiție. Izvoare. Mecanismele justiției internaționale	13
§1. Structură	13
§2. Definiție	14
§3. Unele distincții	15
§4. Componentele și sursele dreptului internațional penal. Noțiunea de izvoare	16
4.1. Noțiune. Componente. Surse. Izvoare	16
4.2. Probleme de coerență. Reguli comune	17
4.3. Sistematizarea surselor. Izvoare de drept	18
4.4. Scurte concluzii	19
§5. Justiția internațională. Drumul spre instanțele penale internaționale	21
5.1. Preliminarii	21
5.2. Mecanismele respectării prevederilor dreptului internațional umanitar și realizarea justiției la nivel internațional	22
Capitolul II. Instanțe penale internaționale	27
§1. Scurt istoric: 1919-1993	27
§2. Noul context politic. Stringența instanțelor penale internaționale	30
§3. Principalele instanțe penale <i>ad-hoc</i> . Instanțe penale internaționale și instanțe penale hibride	32
§4. Curtea Internațională de Justiție și Curtea Penală Internațională	33

4.1. Preliminarii	33
4.2. Curtea Internațională de Justiție.....	33
4.3. Curtea Penală Internațională	35
§5. Contribuția instanțelor penale internaționale la evoluția dreptului internațional penal. O scurtă radiografie punctuală	35
5.1. Preliminarii	35
5.2. Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg	36
5.3. Tribunalul Militar Internațional pentru Extremul Orient din Tokyo	38
5.4. Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie	39
5.5. Tribunalul Penal Internațional pentru Ruanda	44
5.6. Mecanismul Rezidual.....	46
5.7. Curtea Specială pentru Sierra Leone. Mecanismul Rezidual din 2013	48
5.8. Camerele de Judecată Extraordinare din Cambodgia	51
5.9. Completurile Speciale din cadrul Curții din Dili (Curtea ad-hoc din Timorul de Est)	52
5.10. Camerele Extraordinare Africane	53
5.11. Curtea Penală Specială în Republica Central Africană.....	56
5.12. Înalțul Tribunal Irakian	58
5.13. Tribunalul Special pentru Liban	71
5.14. Camerele de Specialitate din Kosovo. Biroul de Specialitate al Procurorului.....	73
5.15. Camera pentru Infraacțiuni de război din cadrul Curții din Bosnia și Herțegovina	74
Capitolul III. Curtea Penală Internațională	76
§1. Aspecte preliminare	76
§2. Sistematizarea principalelor prevederi din Statut.....	77
§3. Competență.....	77
3.1. Complementaritate	77
3.2. Competența <i>ratione personae</i>	79
3.3. Competența <i>ratione materiae</i>	79
3.4. Competența <i>ratione loci</i>	80
3.5. Competența <i>ratione temporis</i>	83

§4. Declanșarea competenței.....	83
4.1. Un stat parte.....	83
4.2. Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite.....	85
4.3. Procurorul.....	86
4.4. Autorizarea cererii de a deschide o anchetă.....	88
§5. Fapte și cazuri pe rolul Curții.....	89
5.1. Preliminarii.....	89
5.2. Situații în faza „anchetei/etapei preliminară”.....	89
5.3. Situații în care s-a decis demararea investigației.....	91
5.3.1. Situația din Republica Democrată Congo.....	91
5.3.2. Situația din Uganda.....	92
5.3.3. Situația din Darfur, Sudan.....	93
5.3.4. Situația din Republica Central Africană.....	94
5.3.5. Situația din Kenya.....	95
5.3.6. Situația din Libia.....	96
5.3.7. Situația din Coasta de Fildeș.....	96
5.3.8. Situația din Mali.....	97
5.3.9. Situația din Republica Central Africană (II).....	98
5.3.10. Situația din Georgia.....	98
5.3.11. Situația din Burundi.....	100
5.3.12. Situația în Bangladesh/Myanmar.....	100
5.3.13. Situația din Afghanistan.....	101
PARTEA A II-A. ASPECTE DE DREPT PENAL, PARTEA GENERALĂ.....	102
Capitolul I. Drept internațional penal și partea generală a dreptului penal.....	102
§1. Necesitatea unei părți generale a dreptului internațional penal.....	102
§2. Partea generală a dreptului internațional penal. Statutul de la Roma.....	104
Capitolul II. Principalele instituții.....	107
§1. Principiul legalității.....	107
1.1. Aspecte introductive.....	108
1.2. Legalitatea incriminării.....	108

1.3. Legalitatea sancțiunilor de drept penal	110
1.4. Neretroactivitatea legii penale. Retroactivitatea legii penale mai favorabile.....	111
§2. Răspunderea penală individuală. Autoratul și participația	112
2.1. Preliminarii. Specificul infracțiunilor de drept internațional	112
2.2. Reglementarea autoratului și participației în Statut	114
2.3. Autoratul	115
2.3.1. Autorat individual.....	116
2.3.2. Coautoratul. <i>Joint criminal enterprise</i>	116
2.3.3. Autorul indirect (mediat).....	120
2.4. Participația penală.....	121
2.4.1. Preliminarii	121
2.4.2. Instigarea	121
2.4.3. Complicitatea.....	122
2.5. Incriminare de sine stătătoare. Genocidul.....	123
2.6. Specificul infracțiunii de agresiune.....	124
§3. Tentativa și cauza de nepedepsire	124
§4. Imunitatea. Lipsa relevanței capacității oficiale.....	125
§5. Răspunderea superiorilor militari și a altor superiori ierarhici	128
§6. Imprescriptibilitate	131
§7. Teoria generală a infracțiunii internaționale.....	131
7.1. Preliminarii	131
7.2. Elementele infracțiunii. Tipicitatea.....	132
7.2.1. Elementul material.....	133
7.2.2. Elementul subiectiv	134
7.3. Cauze justificative. Cauze de neimputabilitate	136
7.3.1. Preliminarii	136
7.3.2. Cauze justificative	140
7.3.3. Cauze de neimputabilitate.....	146

PARTEA A III-A. INFRACTIUNI DE DREPT

INTERNAȚIONAL. STATUT ȘI REGLEMENTARE

Capitolul I. Preliminarii.....

Capitolul II. Noțiune. Istoric. Ierarhie.....	157
§1. Noțiunea de infracțiune de drept internațional penal	157
1.1. Preliminarii	157
1.2. Criterii	159
§2. Istoric.....	162
2.1. Nürnberg și Tokyo	162
2.2. Statutele instanțelor penale ad-hoc	163
§3. Ierarhie	164
Capitolul III. Infracțiunile	167
§1. Preliminarii. Coroborare.....	167
§2. Genocidul	168
2.1. Aspecte introductive	168
2.2. Reglementarea din art. 6	170
2.2.1. Caracterul intențional calificat.....	170
2.2.2. Identificarea grupului	171
2.2.3. Modalitățile obiective de comitere	172
§3. Infracțiunile contra umanității.....	175
3.1. Aspecte introductive	175
3.2. Condițiile pentru reținerea infracțiunii.....	176
3.2.1. Atacul generalizat și sistematic	176
3.2.2. Populația civilă	177
3.2.3. Elementul subiectiv	178
3.2.4. Conduitele materiale alternative	180
§4. Infracțiunile de război	185
4.1. Introducere. Status-quo	185
4.2. Statutul de la Roma.....	187
4.3. Unele distincții	188
4.4. Conduitele alternative	190
4.4.1. Violările grave ale prevederilor comune ale Convențiilor de la Geneva – art. 8 par. 2 lit. a)	191
4.4.2. Celelalte violări grave ale legilor și cutumelor aplicabile conflictelor armate internaționale în cadrul stabilit al dreptului internațional – art. 8 par. 2 lit. b).....	192

4.4.3. Violările grave ale art. 3, comun celor patru Convenții de la Geneva din 12 august 1949, în caz de conflict armat care nu prezintă un caracter internațional – art. 8 par. 2 lit. c)	193
4.4.4. Celelalte violări grave ale legilor și cutumelor aplicabile conflictelor armate care nu prezintă un caracter internațional, în cadrul stabilit de dreptul internațional – art. 8 par. 2 lit. e). Amendamentele „Kampala”	195
4.5. Amendamente. Conferința de la New York. Conferința de la Haga	196
4.5.1. Conferința de la New York.....	196
4.5.2. Conferința de la Haga	197
§5. Agresiunea.....	197
5.1. Preliminarii. Adoptarea Statutului de la Roma	197
5.2. Definiția și elementele agresiunii.....	198
§6. Fapte care aduc atingere administrării justiției.....	203
§7. Transpunerea elementelor infracțiunilor în dreptul intern. Codul penal din 2014	204

PARTEA A IV-A. JURISPRUDENȚĂ RELEVANTĂ.

SINTEZE. ANALIZE..... 214

Capitolul I. Curtea Penală Internațională..... 214

§1. Situația din Darfur, Sudan. Cazul <i>Omar al-Bashir</i> . Emiterea mandatului de arestare. Consecințe	214
1.1. Preliminarii. Conflictul din Darfur, Sudan. Fapte presupus a fi comise de forțele guvernamentale	214
1.2. Acuzațiile aduse	216
1.3. Posibila arestare și predare a lui Al Bashir <i>versus</i> imunitatea <i>ratione personae</i> a președintelui în exercițiu	220
1.3.1. Premisa. Sudan – stat non-parte la Statut. Deferirea cazului către Curte de Consiliul de Securitate, acționând în baza Capitolului VII din Carta Organizației Națiunilor Unite	220

1.3.2. Este Sudanul obligat să coopereze cu Curtea? Poate fi considerat Sudanul într-o poziție similară cu cea a unui stat parte? Efectul Rezoluției Consiliului de Securitate nr. 1593 (2005) și al deferirii situației din Darfur Curții prin intermediul acesteia	222
1.3.3. Situația statelor parte la Statutul Curții.....	225
1.3.4. Situația statelor care nu sunt parte la Statutul Curții. Obligația sau dreptul de a coopera cu Curtea	226
1.4. Acuzațiile de genocid. O soluție <i>vis-à-vis</i> de imunitatea lui Al Bashir?	231
1.5. Observații finale.....	232
§2. Situația din Darfur, Sudan. Cazul <i>Omar al-Bashir</i> . Lipsa de cooperare a Republicii Uganda cu Curtea Penală Internațională pentru arestare și predare.....	233
2.1. Preliminarii	233
2.2. Opinia autorităților ugandeze.....	234
2.3. Analiza instanței	234
2.4. Observații finale.....	236
§3. Situația în Mali. Cazul <i>Al Mahdi</i> . Sentința Camerei de Primă Instanță VIII din 27 septembrie 2016	237
3.1. Preliminarii	237
3.2. Activitatea concretă imputată lui Ahmad Al Faqi Al Mahdi	239
3.3. Acuzațiile	240
3.4. Procesul.....	241
3.5. Concluziile instanței.....	241
3.6. Individualizarea pedepsei.....	242
§4. Situația în Georgia. Decizia Camerei Preliminare I privind autorizarea Biroului Procurorului de a demara o investigație, 27 ianuarie 2016.....	243
4.1. Istoric procedural și chestiuni preliminare.....	243
4.2. Motive credibile în raport de comiterea infracțiunilor de competența instanței	244
4.3. Întrunirea condițiilor de admisibilitate, conform art. 17 din Statut.....	246

4.4. Investigația și servirea intereselor justiției	248
4.5. Concluzii	248
§5. Situația privind navele înregistrate în Uniunea Comore, Republica Elenă și Regatul Cambodgiei. Decizia privind solicitarea Uniunii Comore de modificare a deciziei Biroului Procurorului de a nu demara o investigație, 16 iulie 2015	249
5.1. Istoric procedural și chestiuni preliminare	249
5.2. Analiza Curții – natura căii de atac reglementate de art. 53 par. 3 lit. a) din Statut	251
5.3. Analiza motivelor invocate de Uniunea Comore	251
5.4. Observații finale	254
§6. Situația în Republica Coasta de Fildeș. Cazul <i>Simone Gbagbo</i> . Decizia privind soluționarea apelului legat de admisibilitatea cazului, 27 mai 2015	254
6.1. Preliminarii. Declanșarea anchetei. Emiterea mandatului de arestare	255
6.2. Inadmisibilitate. Excepțiile Coastei de Fildeș. Soluția Camerei preliminare	256
6.3. Decizia în apel	256
§7. Situația în Republica Kenya. Cazul <i>Kenyatta</i> . Decizia privind retragerea acuzațiilor	257
7.1. Preliminarii. Demararea investigației	258
7.2. Confirmarea acuzațiilor. Amânarea procesului	259
7.3. Retragerea acuzațiilor	260
7.4. Unele concluzii	261
§8. Situația în Libia. Cazul <i>Saif Al-Islam Gaddafi și Al-Senussi</i> . Admisibilitate	263
8.1. Preliminarii. Mandat de arestare. Excepția inadmisibilității	263
8.2. Soluția Camerei preliminare I	264
8.3. Soluția în apel	265
§9. Situația în Republica Democrată Congo. Cazul <i>Lubanga Dyilo</i> . Debutul primei faze de judecată din istoria Curții Penale Internaționale	268
9.1. Preliminarii	268

9.2. Debutul judecății. Implicațiile pentru scena justiției penale la nivelul dreptului internațional	270
9.3. Estimări <i>versus</i> realizări. Saga lui Thomas Lubanga Dyilo	273
Capitolul II. Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie	274
§1. Cazul <i>Milutinović și alții</i>	274
1.1. Preliminarii. Rechizitoriul.....	274
1.2. Analiza probatoriului	276
1.3. Soluția instanței.....	277
1.4. <i>Après coup</i> – soluția instanței de apel.....	279
§2. Cazul <i>Sarajevo</i> . Dragomir Milošević.....	280
2.1. Preliminarii. Rechizitoriul. Sentința Camerei de Primă Instanță III.....	280
2.2. Apelurile declarate. Decizia instanței	281
§3. Cazul <i>Spitalul Vukovar. Mrkšić și alții</i>	285
3.1. Starea de fapt	285
3.2. Rechizitoriul.....	286
3.3. Sentința	287
3.4. Apelul.....	288
§4. Cazul <i>Florence Hartmann</i> . Infrafracțiuni care aduc atingere administrării justiției	290
4.1. Starea de fapt. Acuzațiile	290
4.2. Soluția în fața Camerei speciale din cadrul Tribunalului.....	292
4.3. Apelul.....	293
Capitolul III. Tribunalul Penal Internațional pentru Ruanda	296
§1. Grégoire Ndahimana. Debutul judecății în fața instanței	296
1.1. Preliminarii. Persoana inculpatului.....	296
1.2. Context. Acuzațiile	297
1.3. Debutul judecății.....	299
1.4. Observații finale.....	300
§2. Cazul <i>Simon Bikindi</i>	301
2.1. Persoana inculpatului. Context. Acuzații.....	301
2.2. Sentința	302
2.3. Apelul.....	302

2.3.1. Motivele de apel legate de condamnare.....	303
2.3.2. Motivele de apel legate de individualizarea pedepsei ...	305
Capitolul IV. Curtea Specială pentru Sierra Leone	307
§1. Cazul <i>Charles Ghankay Taylor</i> . Sentința.....	307
1.1. Aspecte introductive	307
1.2. Acuzațiile	309
1.3. Apărarea.....	311
1.4. Soluția instanței.....	311
§2. Cazul <i>Charles Ghankay Taylor</i> . Hotărârea privind individualizarea pedepsei	313
2.1. Sentința Camerei de Primă Instanță II din data de 26 aprilie 2012	313
2.2. Individualizarea judiciară a pedepsei.....	314
2.3. Concluzii.....	316